

Algemene gang van zaken overleg : artikel 24 lid 1 WOR

Wettekst

Artikel 24 lid 1 WOR luidt:

In de overlegvergadering wordt ten minste tweemaal per jaar de algemene gang van zaken van de onderneming besproken. De ondernemer doet in dit kader mededeling over besluiten die hij in voorbereiding heeft met betrekking tot aangelegenheden als bedoeld in de artikelen 25 en 27. Daarbij worden afspraken gemaakt wanneer en op welke wijze de ondernemingsraad in de besluitvorming wordt betrokken.

Overleg voor verbetering vatbaar

De WOR geeft de OR een aantal bevoegdheden. Over het algemeen worden dan meestal het adviesrecht (artikel 25 WOR) en het instemmingsrecht (artikel 27) genoemd, terwijl ook andere bepalingen belangrijke bevoegdheden geven aan de OR. Artikel 24 WOR (bespreking van de 'algemene gang van zaken') is er daar een van. Van dat voorschrift wordt maar weinig gebruik gemaakt, terwijl verstandig gebruik van artikel 24 zowel de ondernemer als de OR veel kan opleveren.

Wat kan de OR met artikel 24 lid 1 WOR?

De bedoeling van de aparte overlegvergadering is dat de OR beter betrokken wordt bij het strategische beleid van de onderneming. De bestuurder/directeur geeft aan welke richting de onderneming uit gaat en welke besluiten te verwachten zijn. De OR kan vervolgens beter inspelen op de ontwikkelingen in de organisatie. Op dit overleg kan de OR ook zelf onderwerpen naar voren brengen, ook over de rol van de OR bij het strategisch beleid. Voor veel OR-en is niet duidelijk hoe hun rol bij dit overleg het beste uit de verf kan komen.

Hoe verbeteren we het overleg van artikel 24 lid 1 WOR?

Het Platform voor Innovatieve Medezeggenschap (PIM), waarin vertegenwoordigers van AWWN, CNV Vakmensen, NCSI, FNV Bondgenoten en NVM zich hebben verenigd, hebben een ‘Modelovereenkomst Algemene Gang Van Zaken Overleg’ met een toelichting opgesteld (zie hieronder). Het doel van de modelovereenkomst is om de dialoog tussen de bestuurders van ondernemingen en hun ondernemingsraden (of personeelsvertegenwoordiging) te stimuleren.

Modelovereenkomst Algemene Gang van Zaken Overleg¹

Uitgangspunten

Directie, ondernemingsraad en Raad van Commissarissen/Raad van Toezicht² van <naam onderneming> te <vestigingsplaats> ambiëren om het zogenaamde Algemene Gang van Zaken Overleg (AGVZ-overleg), zoals genoemd in artikel 24 lid 1 WOR, vorm te geven als een strategisch beraad met inbreng van alle betrokken partijen. Zij beogen hiermee een kwaliteitsimpuls te geven aan het strategische beleid van de onderneming en de verbinding tussen partijen in de organisatie.

2. Voorbereiding van het AGVZ-overleg

2.1 Partijen (directie, OR en Raad van Commissarissen/Raad van Toezicht) willen in ieder geval eens per jaar ³ dit ‘strategisch beraad’ volgens deze ambitie en met deze doelstelling vormgeven.

1 Bron: Platform voor Innovatieve Medezeggenschap (PIM)

2 Indien de onderneming onderdeel uitmaakt van een concern, dient voor de Raad van Commissarissen/Raad van Toezicht de bovenliggende directie deel te nemen aan het overleg. Bij overheidsinstellingen geldt een zelfde constructie: voor gemeentelijk ambtelijke organisaties dient naast OR en directie (leden van het College deel te nemen; voor provinciale organisaties gedeputeerden en/of Commissaris; en binnen de Rijksoverheid de Minister en/of Staatssecretaris (op het niveau van DOR). Voor Centrale OR-en kan een buitenlandse directie worden uitgenodigd. Platforms, zoals PRO (Rijksoverheid) of ProvOR (provincies), kunnen een gesprekspartners vinden in hetzelfde type platform van hun organisaties, zoals IPO (provincies).

3 Deze frequentie van eens per jaar geldt voor deze uitgebreide vorm van AGVZ-overleg; het reguliere AGVZ-overleg zoals bedoeld in artikel 24 lid 1 WOR vindt immers tenminste tweemaal per jaar plaats.

- 2.2 Zij hanteren hiertoe een vast moment in het jaar ⁴ dat past bij de planningscyclus van de onderneming. Daarbij moet het overleg nog invloed kunnen hebben op de ondernemingsstrategie van het komende jaar.
- 2.3 Vier weken tevoren vindt er vooraf afstemming (voorzittersoverleg) plaats over welke onderwerpen dit beraad moet gaan, en welke functionarissen eventueel (extra) betrokken worden in het overleg.
- 2.4 Strategische informatie is vier weken tevoren beschikbaar en partijen bereiden zich daarmee voor. Hierbij gaat het zowel om financiële (half)jaarcijfers, het sociaal jaarverslag als toekomstgerichte informatie⁵.
- 2.5 De OR onderzoekt de vragen bij de medewerkers rond de toekomststrategie en het functioneren van de onderneming. De OR vraagt medewerkers voor een 'strategische denktank'.
- 2.6 Partijen zoeken een externe voorzitter (optioneel)

3. De inhoud van het AGVZ-overleg

- 3.1 Aan de hand van de agenda verwoorden respectievelijk alle partijen hun visie en vragen. Onderwerpen die aan de orde komen, zijn in ieder geval:
 - de marktontwikkelingen, het functioneren op de markt en de financiële situatie van de onderneming;
 - het intern functioneren van de onderneming, de gewenste (sociale) innovatie en participatie van medewerkers;
 - het sociale beleid in algemene zin, de personeelssamenstelling en waarden van de organisatie en competentie van medewerkers met het oog op de strategie, inzet vakmanschap en de kwaliteit van leiderschap (in het kader van het personeelsbeleid).

4 Voor ondernemingen die per kalenderjaar plannen, zal doorgaans oktober/november een geschikt overlegmoment blijken.

5 De Raad van Commissarissen/Raad van Toezicht kan vooraf de belangrijkste punten van het 'risicobeheersysteem' aangeven.

- 3.2 Op basis van deze inbreng van elk der partijen vindt een gesprek plaats waarin vastgesteld wordt welke elementen partijen delen en waarin zij van elkaar verschillen en welke mogelijkheden dat oplevert.
- 3.3 Een uitkomst is in elk geval dat de directie aangeeft welk advies- en/of instemmingsaanvragen voor het komende jaar te verwachten zijn, en maakt daar zo nodig een raamafpraak over met de OR.
- 3.4 Partijen maken afspraken over de communicatie naar de medewerkers over de besproken onderwerpen, zoals de strategie en verwachte uitwerkingen in het komende jaar.

4. Procesafspraken en voorwaarden

- 4.1 Partijen bespreken hun verwachtingen bij het begin van het overleg, en wat zij samen denken te bereiken.
- 4.2 De OR kan tijdig (vooraf) met de medewerkers in overleg treden ten aanzien van de strategie en het functioneren van de onderneming.
- 4.3 De (externe) voorzitter stimuleert dat elke partij – in zijn eigen rol en woordgebruik – een bijdrage aan de dialoog levert.
- 4.4 De OR kan deskundigheid inhuren of scholing ter bevordering van hun bijdrage in het strategisch beraad: <bedrag/jaar>, <scholingsdagen/jaar>.
- 4.5 Budget voor externe voorzitter: <bedrag/kalenderjaar>

<Plaats, datum>

Directie	(Raad van)Commissaris(sen)/ Raad van Toezicht	OR
----------	--	----

Toelichting bij de Modelovereenkomst⁶

Hoe gaat in uw onderneming dit overleg tussen bestuurder en OR? De WOR schrijft in artikel 24 lid 1 voor om dit overleg twee-

⁶ Bron: Platform voor Innovatieve Medezeggenschap (PIM)

maal per jaar te voeren. Het beeld is dat dit te vaak een eenzijdige vertoning is: de directeur vertelt hoe de onderneming ervoor staat en dergelijke informatie komt technisch gezien overeen met de bedoeling van het artikel. Eenzijdig informeren komt echter de dialoog niet vanzelf ten goede.

'Sociaal beraad'

Van twee kanten nadenken hoe de koers van een onderneming moet zijn. Op zijn eigen manier kan de OR ook een goede inbreng hebben in het Algemene Gang van Zaken Overleg. Dat is de mening van een breed panel aan kenners: opleiders, vertegenwoordigers van de OR-platforms NvMz en MNO, adviseurs van vakbonden en werkgeversvereniging AWWN. Het stoelt ook op bijvoorbeeld ervaringen van grote ondernemingen. Sommige hebben er als medezeggenschap met de hoofddirectie een 'sociaal beraad' van gemaakt. Voor beide partijen blijkt het goed om ideeën te bespreken op welke punten het 'beter kan'.

Hoe dat kan

De eerste stap is dat de OR en de directie allebei dit overleg willen versterken met goede inbreng van twee kanten. Zij moeten vaststellen hoe zij dat vormgeven en mogelijk maken. Goede voorbereiding is essentieel: de OR kan aan collega's vragen op welke aspecten het bedrijfsbeleid anders en/of beter kan. De OR kan de vragen richten op de bedrijfsmatige kant, maar natuurlijk ook op de goede inzet van de mensen. Zo kan de OR bouwen aan een productief en gelijkwaardig overleg.

Het overleg

Het komt de wederkerigheid ten goede om vooraf af te stemmen tussen de OR en de directie wat de moeite van het bespreken waard is. Aansluiten bij de beleidscyclus van de onderneming ligt voor de hand. In een concern moet de directie haar voorstellen voor het businessplan tijdig indienen. Het is dan verstandig om het Algemene Gang van Zaken Overleg er vóór te plannen. Andere tips zijn: betrek de Raad van Commissarissen/Raad van Toezicht bij het overleg. Om de handen vrij te hebben, kan de OR overwegen een externe voorzitter in te huren; dat kan helpen om een 'open overlegsfeer' te stimuleren.

Modelovereenkomst Algemene Gang van Zaken Overleg

Over en weer kan de OR het commitment en de nadere afspraken soms beter schriftelijk vastleggen. Daartoe is de hierboven opgenomen Modelovereenkomst. Gebruik eruit wat er voor de onderneming nuttig is.

Voor grote en kleine ondernemingen

Ieder moet het op zijn eigen schaal doen. Voor een klein bedrijf lijkt de Modelovereenkomst wat zwaar. Gebruik dan alleen die elementen die in de betreffende situatie werken. De hoofdlijnen zijn als volgt in een processchema gezet.

